

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/teksty/129138,Halina-Stanislaw-Winiarska-Kiszkis-Aktorka-z-Sali-BHP.html>

Strajk w Stoczni im. W. Lenina. Występ aktorów Teatru Wybrzeże w Sali BHP, od lewej m.in.: Tadeusz Borowski, Andrzej Nowiński (zastonięty), Stanisław Michalski z synem Jerzym, Marian Dworakowski, Halina Winiarska-Kiszkis, Halina Słojewska, Elżbieta Goetel, Jerzy Łapiński, Maciej Prus, Maciej Pietrzyk, Andrzej Szaciłło, Jerzy Kiszkis, sierpień 1980 r. (fot. z zasobu AIPN, autor: Stanisław Składanowski)

BIOGRAM / BIOGRAFIA

Halina Stanisława Winiarska-Kiszkis. Aktorka z Sali BHP

OKRES HISTORYCZNY

(1980-1990) Epoka Solidarności

Autor: WOJCIECH KUJAWA 08.10.2026

Aktorka teatralna i filmowa, a także działaczka opozycji demokratycznej. W czasie strajków w sierpniu 1980 r. razem z mężem i innymi aktorami Teatru Wybrzeże występowała w Sali BHP Stoczni i tym samym wspierała

protestujących robotników. Po wybuchu stanu wojennego została internowana.

Urodziła się 8 października 1933 r. w Chrzanowie. Warto tutaj dodać, że we wnioskach paszportowych z lat sześćdziesiątych i początku siedemdziesiątych podawała imiona Waleria Stanisława. Z kolei na decyzji o jej internowaniu oraz zastrzeżeniu wyjazdów zagranicznych z lat osiemdziesiątych figurują imiona Waleria Halina.

Kariera aktorska

W 1952 r. ukończyła filologię polską na Uniwersytecie Jagiellońskim, a w 1957 r. zdała eksternistycznie egzamin aktorski. W tym okresie wielokrotnie stawiała już na deskach teatralnych. Zadebiutowała w nowohuckim teatrze amatorskim Nurt, a następnie – od 1956 do 1958 r. – grała w Teatrze Dramatycznym im. Aleksandra Węgierki w Białymstoku.

Halina Winiarska-Kiszkis, b.d.

(fot. z zasobu AIPN)

Halina Winiarska-Kiszkis, b.d.

(fot. z zasobu AIPN)

W kolejnych latach występowała w różnych regionach Polski: w Rzeszowie w Teatrze im. Wandy Siemaszkowej (1958–1960), Zielonej Górze w Teatrze Ziemi Lubuskiej (1960–1963), Poznaniu w Teatrze Polskim (1963–1966), by w 1966 r. osiąść w Trójmieście, w którym aż do emerytury w 2003 r. jej zawodowym domem stał się Teatr Wybrzeże. W sumie zagrała ponad sto ról teatralnych, kilkadziesiąt w Teatrze Telewizji i kilkanaście filmowych. Do jej największych kreacji zalicza się Molly Bloom w „Ulissesie” Jamesa Joyce’a czy tytułowa rola w „Matce” Stanisława Witkiewicza.

W latach 1977–1985 dodatkowo uczyła w Studium Aktorskim przy Teatrze Wybrzeże w gdańskim Biskupim Seminarium Duchownym i Liceum Jezuitów w Gdyni.

Działalność społeczna i opozycyjna

Halina Winiarska-Kiszkis występy sceniczne i pracę pedagogiczną łączyła z zaangażowaniem w działalność antykomunistyczną. Jej bezkompromisowa postawa moralna nie pozwalała jej pozostać obojętną na rządy komunistów w Polsce i wspólnie z mężem, Jerzym Kiskisem, była związana z opozycją demokratyczną w Gdańsku.

W czasie strajków w sierpniu 1980 r. razem z mężem i innymi aktorami Teatru Wybrzeże występowała w Sali BHP Stoczni i tym samym wspierała protestujących robotników. Nagranie z tych występów można odnaleźć na taśmie magnetofonowej przechowywanej w Instytucie Pamięci Narodowej.

Strajk w Stoczni im. W. Lenina.

Na scenie aktorka Teatru

Wybrzeże Halina Winiarska-

Kiskis, sierpień 1980 r. (fot. z

zasobu AIPN, autor: Stanisław

Składanowski)

Strajk w Stoczni im. W. Lenina.

Na scenie aktorka Teatru

Wybrzeże Halina Winiarska-

Kiskis, sierpień 1980 r. (fot. z

zasobu AIPN, autor: Stanisław

Składanowski)

Strajk w Stoczni im. W. Lenina.

Występ aktorów Teatru Wybrzeże

w Sali BHP, od lewej m.in.:

Tadeusz Borowski, Andrzej

Nowiński (zasłonięty), Stanisław

Michalski z synem Jerzym, Marian

Dworakowski, Halina Winiarska-

Kiskis, Halina Słojewska,

Elżbieta Goetel, Jerzy Łapiński,

Maciej Prus, Maciej Pietrzyk,

Andrzej Szaciłło, Jerzy Kiskis,

sierpień 1980 r. (fot. z zasobu

AIPN, autor: Stanisław

Składanowski)

Od września 1980 r. była członkiem „Solidarności”, a od grudnia tego roku Komitetu Obrony Więzionych za Przekonania. W listopadzie 1980 r. uczestniczyła w strajku okupacyjnym pracowników kultury w Urzędzie Wojewódzkim w Gdańsku. Jej zaangażowanie w działalność niepodległościową zostało szybko zauważone przez Służbę Bezpieczeństwa, która od 1980 do 1989 r. rozpracowywała ją w ramach sprawy operacyjnego sprawdzenia/kwestionariusza ewidencyjnego krypt. „Antygona”.

Po wybuchu stanu wojennego została (podobnie jak jej mąż) internowana. Przebywała w ośrodkach odosobnienia w Strzebielinku, a potem w Gołdapi i Fordonie. Wolność odzyskała 19 stycznia 1982 r. Nie zaprzestała jednak swojej działalności opozycyjnej. W latach 1982–1988 występowała w gdańskich kościołach podczas Mszy za Ojczyznę, a także organizowała Tygodnie Kultury Chrześcijańskiej.

W latach 1986–1994 była członkiem Prymasowskiej Rady Społecznej. W sierpniu 1988 r. ponownie występowała dla osób strajkujących w Stoczni Gdańskiej i Porcie Gdańskim. W 1989 r. weszła w skład Komitetu Obywatelskiego „Solidarności”.

ROZKAZ WYKONAWCZY
MILICJA OBYWATELSKA
w Gdańsku
Forma nagłówkowa
Dz. I. 10. 1981 r.

CA 09306 2

DECYZJA NR 447
o internowaniu

Ustaje, że pomszczenie na wolności obywatela
narodowości i imię KISZKIS-WINIARSKA WALERIA HALINA
imięna rodziców Władysław i Irene z d. Tęczyński
data i miejsce urodzenia 8.10.1933r. Chruszów
zawód (zajęcie) i miejsce pracy Teatr "Wybrzeże" aktorka
miejscow. zamieszkania Gdańsk ul. [redacted]

zagrożeń bezpieczeństwa Państwa i porządkowi publicznemu przez to, że
podejmuje działania o skutkach anarchizujących życie społeczne-
stwa wójew. gdańskiego.-

na podstawie art. 42. dekretu z dnia 12.12.1981 o ochronie bezpieczeństwa
Państwa i porządku publicznego w czasie zbrojnego stanu wojennego

postanawia się:

1. internować ob. KISZKIS-WINIARSKA WALERIA HALINA
i umieścić go w ośrodku odosobnienia w ZK w Strzebielinku
2. wykonanie decyzji skier. Grupie Śledczej KW MO Gdańsk

główny okręg [redacted]
KOMENDANT WYKONAWCZY

Gdańsk data 12.12.1981 r.

Decyzja nr 447 o internowaniu
Haliny Winiarskiej-Kiszkis w
ośrodku odosobnienia w
Strzebielinku, 12 grudnia 1981 r.
(z zasobu AIPN)

7711 0699/1004
P. 04630/15 0325
80.26
T.A. 1.1
1981-04-10

POSTANOWIENIE
o zastrzeżeniu wyjazdu za granicę

Na podstawie art. 4 ust. 2 pkt 2 Ustawy z dnia 17 kwietnia 1980 r. o szczególnych przepisach o zastrzeżeniu wyjazdu za granicę w odniesieniu do 1987.03.23 do 1989.03.23
Kiszkis-Winiarska Waleria Halina c. Władysław

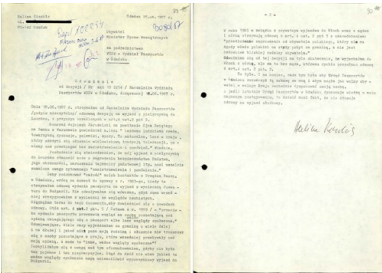
1933.10.08 Wrocławsk 2
Gdańsk, ul. [redacted]

Uzasadnienie
Wyjeżdżając za granicę jest w ciążności na rzecz
tego drugiego obywatela kultury, utrzymuje kontakty z działaczami
antyradykalistycznymi.

Wydz. III WUM Gdańsk - 33430
mł. chor. Mariusz Lewandowski
[redacted]
[redacted]

Postanowienie o zastrzeżeniu
Haliny Winiarskiej-Kiszkis
wyjazdów za granicę od 23 marca

1987 r. do 23 marca 1989 r. (z zasobu AIPN)

Odwołanie Haliny Winiarskiej-Kiskis od decyzji o odmowie wydania jej paszportu, 25 czerwca 1987 r. (z zasobu AIPN)

* * *

Halina Winiarska-Kiskis była laureatką wielu nagród za swoją twórczość teatralną i filmową. Odznaczono ją m.in. Złotym Krzyżem Zasługi (1973) czy Srebrnym Medalem Zasłużony Kulturze *Gloria Artis* (2007). W 2020 r. została wyróżniona tytułem Honorowego Obywatela Miasta Gdańska.

Halina Winiarska-Kiskis zmarła 16 kwietnia 2022 r. w Kowalach. Została pochowana w Alei Zasłużonych na cmentarzu Srebrzysko w Gdańsku.

Więcej interesujących materiałów na profilu **Archiwum IPN**

COFNIJ SIĘ